

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Oslo politidistrikt
Postboks 2093 Vika
0125 OSLO

Att:
Politimester Beate
Gangås

Deres referanse:

Vår referanse:

21/1445 - 1 / SVA004

Dato:

16.06.2021

Statsadvokatenes tilsyn med Statens barnehus i Oslo 19. mai 2021

På grunn av koronapandemien ble inspeksjonen gjennomført som et VTC-møte. Fra Oslo politidistrikt deltok Rune Solberg Swahn, Astrid Johanne Pettersen, Frode Syringen, Marit Tørstad, Audun Kristiansen, Rita Parnas, Trude Buanes, Trine Dyngeland Leiros og Astri Johanne Holm. Fra Oslo statsadvokatembeter deltok Monica Krag Pettersen og Stein Vale.

Organisasjon

Statens Barnehus i Oslo (SBO) er organisert med to barnefaglige avsnitt og ett drifts- og koordineringsavsnitt. Organiseringen er uendret siden forrige inspeksjon. Det er 29 ansatte ved SBO og det er god kontinuitet blant de ansatte. Kontinuiteten innebærer at de ansatte har en god rolleforståelse.

Pandemiens betydning

Riksadvokatens midlertidige direktiver for straffesaksbehandlingen i brev av 14. januar 2021, synes å være fulgt opp på en god måte hva gjelder aktivitetene ved SBO. Allerede i april 2020 ble det gitt retningslinjer for Oslo politidistrikt for beslutning om tilrettelagte avhør i tilknytning til pandemisituasjonen. Som et ledd i HMS-arbeidet er det foretatt risikovurderinger av gjennomføringen av tilrettelagte avhør (TA), senest revidert 17. mars 2021. De smitteverntiltakene som er gjennomført, synes ikke å ha gått utover kvaliteten på arbeidet. SBO har klart å opprettholde et høyt aktivitetsnivå på tross av pandemien. I 2020 er det gjennomført hele 706 TA mot 616 i "normalåret" 2019. En suksessfaktor som ble fremholdt i møtet, er det gode samarbeidet med de øvrige enhetene i politidistriktet. Selv om avhørsleder har mulighet til å delta uten å møte opp fysisk på barnehuset, har avhørslederne ofte valgt å være til stede. Tilstedeværelse anses i mange saker som en fordel.

Under følger oversikt over gjennomførte TA for alle barnehusene i Norge. Som det fremgår av oversikten, er SBO ett av de få barnehusene som har en økning i antall TA fra 2019 til 2020.

Tilrettelagte avhør 2020 og 2019

Barnehus	Politidistrikt	Totalt 2020	Totalt 2019
Kristiansand	Agder	320	362
Hamar	Innlandet	323	337
Ålesund	Møre & Romsdal	253	250
Bodø	Nordland	381	359
Oslo	Oslo	706	616
Stavanger	Sør-Vest	507	521
Sandefjord	Sør-Øst	588	528
Tromsø	Troms & Finnmark	331	354
Trondheim	Trøndelag	548	578
Bergen	Vest	567	571
Moss	Øst	604	640
Totalt 2020		5128	
Totalt 2019		5116	

Politidistriktene rapporterer regelmessig til Politidirektoratet i hvilken grad man oppfyller fristene for TA som er gitt i straffeprosessloven § 239 e. Ifølge de månedlige innrapporteringene fra Oslo politidistrikt for 2020 varierer måloppnåelsen med mellom 44% og 94%. Under pandemien begynnelse i mars og april gikk antall avhør betraktelig ned, men til gjengjeld var måloppnåelsen da relativt god. Det er avhørene i regi av FEE som generelt har best måloppnåelse.

Når det gjelder tilgjengelig statistikk, ble det under tilsynsmøtet fremholdt at det er avvik mellom de tallene som fremgår i PSV og de tallene som barnehusene selv oppgir. Dette skyldes at barnehusene gjennomfører og registrerer avhør i straffesaker som tilhører andre politidistrikt. Noen barnehus teller dessuten bare førstegangsavhørene, mens andre inkluderer de supplerende avhørene.

Rettsmedisinske og rettsodontologiske undersøkelser

I 2020 ble det gjennomført 256 kliniske rettsmedisinske undersøkelser i regi av SBO. Det er en økning i forhold til 2019, hvor tallet var 239. I SBO-regi utføres det imidlertid svært få kliniske rettsodontologiske undersøkelser. I flere år har Oslo politidistrikt forsøkt å få til en avtale med Oslo kommune, men uten å lykkes. Oslo politidistrikt dekker også geografiske områder som er underlagt tannhelsetjenesten i Viken fylkeskommune. Oslo politidistrikt arbeider derfor med å få til en avtale også med Viken fylkeskommune.

Politiavhør/mistenktavhør

Ca. en fjerdedel av avhørene av mindreårige mistenkte eller særlig sårbare voksne som gjennomføres ved barnehusene i Norge, foregår ved SBO. I 2020 ble det foretatt 93 slike politiavhør ved SBO. Barnehusene gir en bedre og mer tilpasset ramme for avhør av mindreårige mistenkte. Ved å la avhørene finne sted der kan etterforsker dessuten dra nytte av den barnefaglige kompetanse ved barnehuset. Gjennomføring av slike avhør ligger imidlertid ikke innenfor mandatet til barnehusene, jf. straffeprosessloven § 239 flg. og retningslinjer for Statens barnehus. Av denne grunn har Politidirektoratet, som har det administrative ansvaret for barnehusene, i brev av 12. februar 2021 presisert at slike avhør bare kan foretas hvis det ikke påvirker tilbudet til de barna som i dag omfattes av mandatet, og at politimesteren står ansvarlig for eventuelle meromkostninger.

Oslo politidistrikt har valgt å fortsette praksisen med å gjennomføre en del avhør ved SBO av mindreårige mistenkte og voksne med kognitiv funksjonsnedsettelse. Ved beslutning av 18. mai 2021 har politimesteren gitt direktiver for slike avhør, herunder angitt prioritet for en del typetilfeller.

Oslo statsadvokatembeter ser det som positivt at denne praksisen videreføres, og legger til grunn at politiavhør av mindreårige mistenkte vil inntas i de nasjonale retningslinjene for barnehusene.

Familiemøter

Ved SBO avholdes det såkalte familiemøter. Det er møter som avholdes etter gjennomførte tilrettelagte avhør, hvor foreldrene og barn deltar, sammen med barnevernet i barnehusets regi. Etterforsker deltar innledningsvis i familiemøtene og gir kortfattet informasjon det tilrettelagte avhøret. Det anmeldte forholdet er ikke et tema i disse møtene. I 2020 ble det avholdt 23 slike møter, og på inspeksjonstidspunktet var det avholdt hele 48 slike møter i 2021. Møtene holdes for å orientere foreldrene og for å bidra til å gi barna en tryggere tilværelse. I møtene snakker man ikke om det straffbare forholdet som etterforskes, blant annet for å unngå selvinkriminering. Bruken av denne typen møter gjennomføres som et pilotprosjekt ved OSB. Ordningen med slike familiemøter vil bli evaluert. Oslo statsadvokatembeter ser det som positivt at Oslo politidistrikt gjennom et slikt prosjekt bidrar til utvikling av arbeidsmetodikken for barnehusene i Norge, og vil be om at man ved

evalueringen har særlig oppmerksomhet mot om slike familiemøter kan komme i konflikt med behandlingen av straffesaken.

Oppsummering

På tross av de utfordringene som pandemien har medført, utfører Barnehuset i Oslo sine funksjoner på en god måte. Barnehuset samarbeider meget godt med andre seksjoner i politidistriktet, og har en erfaren og kompetent leder. Det er positivt at politimesteren har besluttet at man fortsatt kan gjennomføre avhør av mistenkte barn etter at Politidirektoratet påpekte at slike avhør i utgangspunktet ikke skulle gjennomføres ved barnehusene. En slik funksjon bør inntas i mandatet til landets barnehus.

Stein Vale
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Politidirektoratet

Fridtjof 0369 OSLO
Nansens vei 14-

16

Riksadvokaten

Postboks 2102 0125 OSLO
Vika

Mottakere

Oslo politidistrikt

Postboks 2093 Vika

0125 OSLO